

Riddarhistoria

KORT HISTORIK KRING RIDDESKAPET

ANDERS DERNBÄCK (TEXT WIKIPEDIA)

Riddare är ursprungligen en medeltida titel för en frälseman som fått riddarslaget.

Var benämningen på en soldat som tjänstgjorde i kavalleriet i den romerska krigsmakten och senare på en medlem av riddarståndet (*ordo equester*), den näst högsta samhällsklassen efter senatsståndet (*ordo senatorius*) i det romerska riket (se vidare *equites*).

Romariket

Romarriket

Under Europas medeltid kom ordet riddare att beteckna en aristokratisk krigarklass. Allt ifrån Karl den stores tid brukade adliga ynglingar dubbas till riddare, vanligtvis i samband med festligheter såsom kungliga kröningar eller bröllop. Den tungt beväpnade ryttarens militära överlägsenhet under äldre medeltid medförde särskilda privilegier i form av skattefrihet, förläning av gods och gårdar samt domsrätt över underlydande såsom ersättning för att stå till kungens förfogande med häst och rustning.

Dubbing

Vissa adelssöner kunde sändas från sju års ålder till något hov som lärling i vapenidrotter och höviskt, ridderligt uppträdande. Ynglingen kunde sedan, vanligtvis från 14 års ålder, som väpnare följa sin riddare i strid eller till tornerspel. Efter ytterligare provtid kunde han, vanligtvis från 20 års ålder, dubbas till riddare. Kungen la då flatsidan av svärdet på väpnarens axel efter att denne svurit riddareden om trohet gentemot en världslig och en andlig överhöghet. De lätta svärdsslagen på vardera axel symboliserade de sista slag en riddare får ta emot ohämnade.

Riddaridealen bidrog till högmedeltidens kulturbloomstring och livsstilens förfining. På riddarborgar utvecklades ett lysande sällskapsliv i bjärt kontrast till de livegna böndernas torftiga villkor. Det ordnades jaktutflykter, praktfulla turneringar, fester med dans och sång av kringresande trubadurer. Inom litteraturen hyllades riddarnas dygder såsom tapperhet, höviskhet gentemot kvinnor och ädelmod. På sina håll, till exempel i Provence, blomstrade en lyrisk diktning med erotiska motiv. Trubadurer (ordet, med occitanskt ursprung,

På 700-talet började stigbygeln användas vilket möjliggjorde uppkomsten av tungt rustade ryttarhärar och införandet av riddarväsendet i de västeuropeiska kulturländerna. Riddarna ingick till en början inte i den franska högadeln ("nobiles") vilka stammade från karolingiska dynastin. I stället utgjordes de av en lågadlig krigarklass ("milites") vilka framför allt tjänstgjorde i högadelns borgargarnisoner. De två adelsgrupperna sammansmälte i slutet av 1100-talet och under 1200-talet genom att riddarna fick privilegier, byggde borgar och gifte in sig i högadeln.

I samband med korstågen på 1100- och 1200-talen nådde riddarväsendet sin höjdpunkt och många korsriddare begav sig till det heliga landet för att erövra och försvara detta mot de "otrogna". Ett antal internationella andliga riddarordnar instiftades i samband med korstågen, till exempel Johanniterorden och Tempelherreorden. Tyska orden och Svärdsriddarorden i Livland fyllde samma ändamål vid Europas östgräns.

Riddarväsendets ställning försvagades under 1300- och 1400-talen då den rustningsklädde ryttarens roll i krig blev av mindre betydelse. Detta blev framför allt tydligt i hundraårskriget där engelska bågskyttar kunde besegra franska riddare i slagen vid Crécy 1346, Poitiers 1356 och Azincourt 1415. En annan viktig faktor till riddarväsendets nedgång och feodalismens avveckling var konsolideringen av kungamakten, uppkomsten av nationalstaten och borgarskapet i handelsstäderna tilltagande ekonomisk makt.

Riddarväsendet i Sverige

Riddarväsendet kom till Sverige genom de kristna riddarordnarna. En riddare kan i allmänhet skiljas från lägre frälse genom att han får ett "herr" (dominus) framför sitt namn i medeltida brev och en riddares hustru var den enda kategori av gifta kvinnor utanför kungahuset som kunde kallas "fru" (domina). I Sverige har bara kungen kunnat dubba riddare. Mycket har skrivits om unga hjältars dubbning till riddare efter blodiga slag. Vanligen skedde dock dubbningar i samband med kungakröningar, -bröllop och andra viktiga evenemang som samlade rikets elit hos kungen. Det största antalet personer som vid ett sådant tillfälle dubbats till riddare i Sverige är 133 personer som erhöll riddarslaget 1397 vid unionsmötet i Kalmar.

I Alsnö stadga, utfärdad omkring år 1280, krävdes två saker för att bli frälseman: att man ägde jord och kunde ställa upp i krigstjänst med häst och ryttare (tung rusttjänst). Då blev man skattebefriad och kallades frälseman. I allmänhet titulerades man då i breven väpnare, eller sven av vapen (armiger), ibland också knape. En meriterad väpnare kunde få riddarslaget av kungen men också förvägras ett välförtjänt sådant om han föll i onåd. Det mest kända exemplet på det sistnämnda är drotsen Bo Jonsson (Grip) som aldrig blev slagen till riddare.

Riksråd (rådsherrar) utnämndes från riddarståndet (biskoparna var självskrivna). Fortfarande under senmedeltiden kunde en rik bonde ställa upp med en häst (under förutsättning att han accepterades som väpnare) och bli frälseman och åtminstone teoretiskt även bli riddare.

Riddare (lat. miles) är en personlig titel som medför, men inte nödvändigtvis förutsätter, adelskap. I det medeltida Sverige kunde endast kungen dubba en person till riddare, varför många högadliga personer förblev väpnare.

Den siste personen att slås (dubbas) till riddare i Sverige som inte blev riddare av en riddarorden var Georg Fleetwood 1632.

Med instiftande av Sveriges kungliga riddarordnar år 1748 påbörjades dubbning av riddare igen. Även om detta byggde på den äldre traditionen var detta dock något annat. Under 1800-talet blev det möjligt att anlägga de svenska kungliga riddarordnarna utan föregående dubbning.

Ätte- och vapendatabas

I databasen finns Riddarhusets nu levande ätter (663 ätter). Ätterna presenteras i sin helhet i Adelskalendern.

Ätterna delades i 1626 års riddarhusordning in i tre klasser:

Första klassen, även kallad herreklassen: grevar och friherrar, det vill säga den betitlade adeln (högadeln).

Andra klassen, även kallad riddarklassen: obetitlade ättlingar till riksråd. Även andra klassen räknades till högadeln.

Tredje klassen, även kallad svenneklassen: all övrig obetitlad adel (lågadeln).

Riddar-
Huset
Stockholm

Adelsståndet i Sverige

Adelsståndet (tidigare officiellt kallat Höglovliga ridderskapet och adeln) var under ståndssamhällets tid den kollektiva benämningen på den svenska adeln, vilken ägde rätt till politisk representation vid ständsriksdagarna i Sverige fram till Representationsreformen 1866. Adelsståndets representation i riksdagarna bestämdes i Ordningen för ständernas sammanträden 1617 som stadgade att grevar skulle ha första plats, därefter friherrar, och sedan ridderskapet och adeln.

Gustav Vasa Adlades

1528 12/1

Ture Eriksson Bielke Riksråd 1528
Erik Joakimsson Flemming Riksråd 1523
Ivar Joakimsson Flemming Riksråd 1523
Bengt Nilsson Färila Riksråd 1529
Birger Nilsson Grip Riksråd 1525
Karl Eriksson Gyllenstierna Riksråd 1530
Peder Olofsson Hård Riksråd 1528
Knut Andersson Lillie Riksråd 1523
Måns Bryntesson Lilliehöök Riksråd 1528
Måns Johansson Natt och Dag Riksråd 1529
Lars Siggesson Sparre Riksråd 1521
Johan Turesson Tre Rosor Riksråd 1528
Nils Olofsson Vinge Riksråd 1523

Riddarorden

Kända riddarordnar

Alcántaraorden (från 1156)

Bathorden (från 1399)

Brittiska Imperieorden (från 1917)

Calatravaorden (1158-)

Johanniterorden (från ca 1080) – den katolska grenen kallas efter flytten till Malta för Malteserorden.

Johanniterorden är numera beteckningen för den protestantiska grenen av orden.

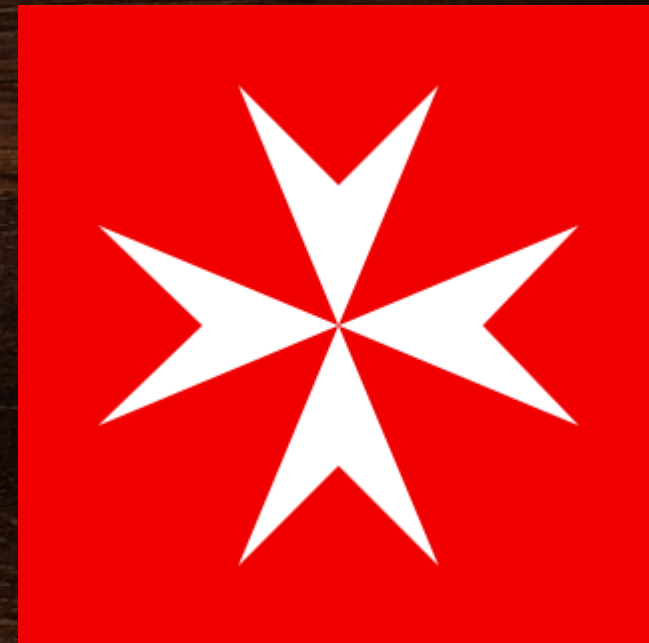
Kristusorden (från 1318)

Svärdsriddarorden (1202-1237)

Tempelherreorden (1119-1312)

Tyska orden (från 1190)

Den Heliga gravens av Jerusalem riddarorden (från 1099)

Malta

Efter att Malta kommit i ordens händer kom de snart att återgå till samma leverne som de hängivit sig åt på Rhodos. De bekämpade nordafrikanska kapare och fortsatte med sin egen jakt på turkiska skepp samtidigt som de deltog i Karl V:s expeditioner till Algeriet och Tunisien.[8] Orden kom därför att än en gång ställas inför Süleyman den store vars trupper ledda av Mustafa Pascha invaderade ön 1565, dels för att stoppa ordensriddarnas härjningar, dels för att få en bas för en möjlig invasion av Italien. Osmanerna lyckades efter hårda strider inta den mindre befästningen Sant' Elmo men visade sig oförmögna att inta de befästa städerna Senglea och Birgu som försvarades av stormästaren Jean Parisot de la Valette och avbröt belägringen i början av september. Efter belägringen återgick orden till sina strider mot de nordafrikanska kaparna samt deltog i slaget vid Lepanto men kom därefter att drabbas av dekadens i fråga om följandet av ordens religiösa regler och disciplinen inom den. Protestantismen gjorde också att orden förlorade mycket av sina tillgångar på kontinenten. Malta förlorades slutligen till Napoleon I 1798.

Malta

Malta Gozo

Malta

Jean Parisot de la Valette.

Jean Parisot de la Valette, född 1494 i Parisot, död 21 augusti 1568 på Malta, var Malteserordens stormästare och furste år 1557–1568. de la Valette växte upp i en adlig familj i Quercy i Frankrike. de la Valette anslöt sig till Johanniterorden i tjugoårsåldern och stred emot det Osmanska riket på Rhodos 1522. Han blev stormästare i Johanniterorden den 21 augusti 1557.

Röda
Torret
Malta

Carmel-
Basilkan
Malta

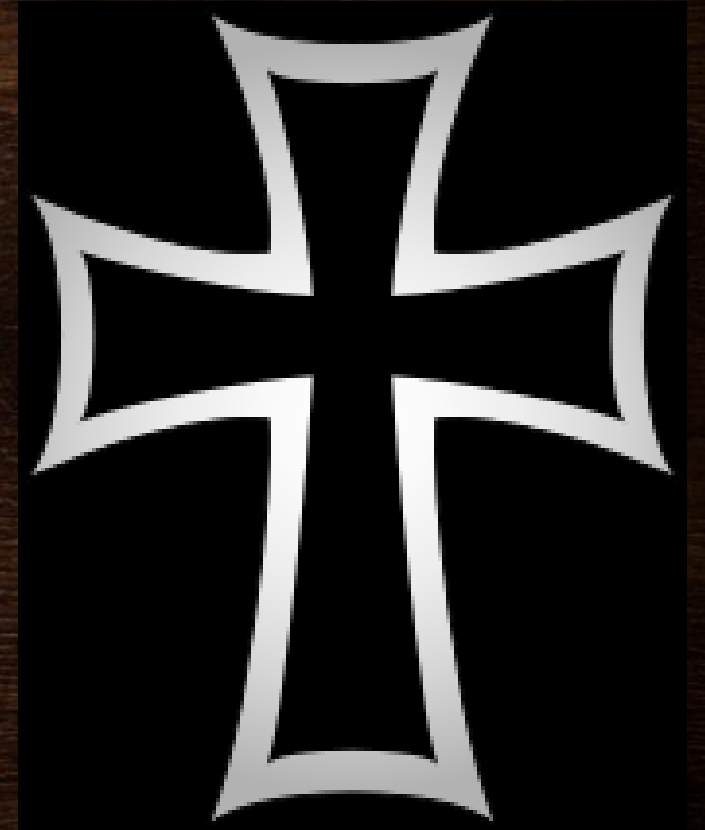
Johanniterorden i Sverige

Johanniterorden i Sverige är en svensk halvofficiell riddarorden. Den utgör en evangelisk, självständig gren av Johanniterorden. Ordens huvuduppgift är att i en kristen medmänsklig anda stödja och hjälpa människor i nöd.

Tyska orden

Tyska orden grundades ursprungligen som ett brödraskap under det tredje korståget vid belägringen av Acre (1189-1190). Styrkor från Frankrike, England och Tyskland färdades mot det heliga landet, men på vägen dog befälhavaren för de tyska styrkorna, Fredrik I Barbarossa. Många tyskar återvände hem medan de som blev kvar blev sämre behandlade än övriga korsfarare. Rikard Lejonhjärta hyste ett agg mot de tyska furstendömena och tog varje tillfälle att förolämpa och förnedra tyskarna. Dessutom fick de mindre hjälp av Johanniterorden när de blev sjuka eftersom de i första hand hjälpte sina landsmän.

Bara illustration
Bilden liknar
Malmögardets
uniformer

Malmöhusgardet är Malmös eget
Beefeaters eller Schweizergarde.
Malmö kan varken tävla med London eller
Rom idag, men en gång i tiden – närmare
bestämt under tidigt 1500-tal – var
danska Malmö en av norra Europas
största städer. Tillsammans med
Köpenhamn var Malmö rent av norra Eu-
ropas kulturella och ekonomiska centrum.

Malmöhus
Fästning

Biografernas filmer lockade!
Klassiker som Ivanhoe var
given att titta på

FDM 000035:014

